

Tiêu luận của tác giả trẻ Lê Thị Ngọc Trâm ở Quảng Nam

Lê Thị Ngọc Trâm sinh ngày 14.02.1995, hiện là giáo viên ngữ văn Trường THPT chuyên Lê Thánh Tông, thành phố Hội An, tỉnh Quảng Nam đã có bài đăng trên báo chí. Dưới đây là tiêu luận của Lê Thị Ngọc Trâm viết về truyện ngắn của Tăng Văn Chung, cũng là một cây bút trẻ vùng đất Quảng Nam hiện là giáo viên ngữ văn Trường THPT Nguyễn Duy Hiên, thị xã Điện Bàn.

Tác giả trẻ Lê Thị Ngọc Trâm

Truyện hiên sinh trong truyện ngắn của Tăng Văn Chung

“*mẹ u sinh thì t nh c nh n, đ ng quá c l , đ ng quá vô tình*”

Trên con đường mẹ u sinh nh c nh n, cây bút trẻ Tăng Văn Chung đã khai phá nội tâm mình bằng cách sáng tác văn chương. Với *Chuyện tình của mẹ i ng i*, *Tôi sẽ i ng i ch a quen*, *Có ai đó không*, *Tan vỡ*, *Khuôn mặt tình yêu* ... thấy giáo tài hoa x Quỳnh đang dần kh ng đ nh b n s c truyện ngắn của mình: một phong vị hiên sinh qua giọng văn thấm đ m ch t th .

Cuộc truy tìm bản thân

Tôi sẽ m h b n th g a nhân gian vô nghĩa...

Nhân gian trong truyện Tăng Văn Chung là cõi ng i vô c m và s th c đ ng nh m t v t đ u loang. Như Vũ Trọng Ph ng đã p lu n trong cuộc tranh luận gay g t v v n đ dâm hay không dâm trong sáng tác của ông: “Xã h i này có v t th ng, tôi pho nó ra đ ng ài bi t mà ch y ch a”. Tăng Văn Chung ch n nhìn th ng vào hi n th c kh c nghi t và nh ng h u qu c a đ i s ng v t ch t hóa, con ng i đang dần đánh m t văn hóa ng i, ch s ng b ng b n năng ho c tr thành m t lo i máy móc.

Cõi ng i xù xì y chính là nguyên c ho c là phong n n cho s m h và nh ng truy v n hi n sinh trong truyện ngắn Tăng Văn Chung. Nhân v t trung tâm trong truyện của tác giả th hi n ni m bản khoăn v t ng lai, v m t b n th ch a rõ hình hài. Con ng i m h v lý t ng s ng, không tìm th y ý nghĩa c a cu c đ i: “đ i anh ch a có mi n xác đ nh”, “làm gì cũng không bi t tr c làm gì” (*Khuôn mặt tình yêu*); “Tôi c n môi, th y s vô nghĩa đ n t n cùng”, “t đ ng tôi th y đ i vô nghĩa” (*Chuyện tình của mẹ i ng i*). Hay khi con ng i trong m i quan h yêu đ ng thì ho c tình yêu tr thành m t chi c bình r ng ho c tr thành m t câu h i l n. Trong *Chuyện tình của mẹ i ng i*, cô gái: “tôi không đ nh hình đ c tình yêu”; trong

Tan vỡ:

Hàng hai Khanh: “có phải tôi và mình yêu nhau không?”. Con người không hiểu cảm xúc của chính mình và hoài nghi:

Tình yêu là xác thịt hay là một loại nghĩa vụ?

Cô gái trong

Có ai đó không

đã nhận lầm giá trị tình yêu và đức vị. “Thật sẵn” hợp đồng

em

bên: hình thức, mùi thơm hôi trên áo, cái ôm...- yêu từ khi gặp nhau rồi cảm. Sự mất tình yêu bất ngờ đến sự xa lạ với chính bản thân mình: “tôi không hiểu nổi mình” (

Không một tình yêu

). Một hình thức là căn nguyên cho cuộc đời trẻ trung, nguy cơ con người bị hòa tan giữa nhân quần.

... đến sự biến hình bản sắc nhân vật giữa tha nhân

Huân các truyện ngắn của Tăng Văn Chung đều miêu tả nhân vật và hành trình mưu sinh trên nghiễm nhiên hành trình này không có sự kiên bền của người làm thay đổi sự phận mà cốt lõi nhân vật chiêm nghiệm, xúc cảm. Trong dòng tâm thức này, kẻ niệm luôn ngỡ ngàng, hiểu biết là một nhữ. Nhà văn đặt nhân vật ở hai loại không gian: không gian làng quê (chính diện thân) và không gian thành thị (diện thân mưu sinh). Không gian quê hương gắn gũi, nuôi dưỡng xúc cảm, đầy ắp mộng tưởng như “hạt thu trong xanh” (Tôi sống và nghĩ về cha mẹ), “mười năm trước... nghĩ mình như bình yên...hình như...đi đi.”(

Tan vỡ).

Không gian thành thị người “nhỏ vô tình”, lạnh lùng, tàn nhẫn khi lòng không còn trong trẻo.

Cô bé trong

Chuyện tình của một người

đã già “những thanh ruồng bỏ thanh- nỗi niềm đáng mà bỏ đi thanh cao” để xuống thành phố học, kiếm tìm công danh. Những không gian mới, cô như “con nai trên núi chầy xuống”, lạc loài giữa một đám đông học không học biết “hát tình ca nghêu ngao”, chỉ có những quan hệ chóng vánh, những đùa cợt sáo rỗng, những ái tình xác thịt, những đôi mắt lờ mờ nguyệt... Nhân vật “tôi” nghiệm được: “Hương hoa trong gió có người nghĩ, có người không”, “nhìn ra cái nhìn hợp thời của thế gian”. Sự dịch chuyển của nhân vật qua các môi trường không gian, sự hội nhập của nhân vật và

thời trong xanh

đã giúp nhân vật đánh thức lòng đam mê, đi tìm sự mất mát bản thân để nhìn thấy biến hình bản sắc nhân vật giữa tha nhân.

Con người đã ý thức sự đi tìm giá trị cá nhân và phi cá nhân. Bản sắc nhân vật của nhân vật trong truyện Tăng Văn Chung là những con người duy tình, duy cảm để đi tìm và thể hiện giá trị duy lý, vô

trình; là con người chân chất, mộc mạc, mẫn cảm trước lòng già trẻ già i nhi u c m b y, m t mát, b t h nh.

Nội bu n tr thành đ c tính khu biệt cái tôi đ i v i th gi i phi tôi. “Nh n ra mình đang bu n kinh kh ng” (*Khuôn m t tình yêu*). Nội bu n là lo i c m xúc mang b n ch t ng i, nói nh nhà văn Nguyễn Huy Thi p “ch có n i bu n là vĩnh c u”. Nội bu n c a nhân v t trong truy n Tăng Văn Chung xu t phát t n i lo b nh p nhòa già a b n th và tha nhân. Trong *Tan v*, Khanh lo s r ng “h n c trong veo c a H ng” v n khi n Khanh không tìm th y bóng mình trong đó. Và b i vì, H ng không có n i bu n v t v n nên Khanh không th cùng hòa đ i u: “Làm sao H ng b t đ c ý nghĩ c a tôi. H ng không có n i bu n v t v n”.

Nội bu n còn kh i sinh t ni m khát khao đ c k t n i. Quỳnh nói: “mình thì thêm đ c san s bi t bao nhiêu” (*Tan v*). Trong *Khuôn m t tình yêu*, nhân v t tôi c m th y “mình l c loài quá”. Trong *Chuyện tình c a m i ng i* cô gái khao khát m t “bàn tay m nóng” và h n c là m t tâm h n m nóng nh bàn tay. Nội *Vòng tr m luân tr n gian* (T Duy Anh), con ng i cô đ n đ n đ ph i “tâm s chuy n đ i v i m t con bò” thì Tăng Văn Chung đ m chuy n mình *tâm s v i ng i ch a quen*. Cô đ n là c m th c v con ng i trong th gi i ngh thu t c a tác gi . Lê Huy B c nh n đ nh quan h gi a con ng i c a k nguyên h u hi n đ i đ ng nh “là m nh v , là ch p n i, là nh ng phi n đ n chia c t c a cu c đ i”. Cối nhân sinh trong truy n Tăng Văn Chung là nh ng m nh v ph n ng i. Nh ng cá th đ t c nh nhau không có s hòa đ i u tâm h n t o ra m nh v tình yêu. H nh phúc mong manh nh gió, hôn nhân đ v b t ng hóa thành m nh v gia đình. Đáng nói, trong *cối ng i th t l c* y, ng i ta nói v nh ng đ v nh m t l hi n nhiên, nh trong *Chuyện tình c a m i ng i*, khi cô gia s h i h c trò: “ M đâu?”, chúng tr l i nh ng t: “ M b đi r i”.

V y, b n s c nhân v y đã ch n m t cách ng x nh th nào? Nhân v t trong truy n Tăng Văn Chung mang bi k ch c a con ng i không dám s ng hi n sinh. “Gian nan là khi không s ng đ c v i chính mình” (*Tâm s v i ng i ch a quen*). Nh ng ph i ch ng, khi s ng là chính mình thì còn gian nan g p b i? Duy tình, duy c m li u có nâng đ con ng i gi a m t th gi i kh c nghi t, h ng h ? Nhân v t t ch i hi n sinh vì gánh n ng m u sinh, dù yêu th ng nh ng không dám m o hi m: “Tôi b o Th ng : *T i mình tay tr ng, đ ng phiêu l u*

” (

Tên số và i ng i ch a quen)

, dù đến ng đi u nh ng không đ đững khí nên Khanh ch a m t l n t tình v i Qu nh (

Tan v

). Trang vẫn Tăng Văn Chung vì v y còn là n i ni m ray r t c a m t con ng i ý th c r ng: hi n sinh ch là t ng t ng,

v n Đ a Đàng

ch là o m ng. Con ng i mu n t do th c thi tri t lý tình th ng, ch nghĩa duy c m, hoài bão vẫn ch ng nh ng l i b giam c m v đi u ki n, ph ng ti n, hoàn c nh. Nhân v t đi tìm l i đáp, m t n a đ i ng i, v n tuy t mù vô v ng. H u h t các truy n c a Tăng Văn Chung đ u k t thúc m , đ i m đ ng c a m ch truy n th ng r i vào kho nh kh c nhân v t đ ng tr c m t b c ngo t, Tăng Văn Chung đ ngổ cho nhân v t chìm vào cu c suy t s ph n, chúng ta không bi t nhân v t s đ cu c đ i h di n ra nh th nào tiếp theo. truy n ng n

Có ai đó không?

th c s đánh đ u s tr ng thành đ n s c l nh c a nhà văn x Quê hương này. Câu chuy n đ c m ra b ng m t l i thú t i c a m t sát nhân gi t ch t cha mình b ng v m t vô c m. Hành đ ng c a sát nhân chính là m t cách t v đ ch ng l i s tha hóa.

Các nhà hi n sinh ch nghĩa quan ni m: con ng i nh là m t th c th hi n sinh, nó ph i t b i t mình là ai, đang ở đâu, c n và s ph i làm gì. Nh

v y, th gi i nhân v t c a Tăng Văn Chung m i ch là nh ng nét phác h a, ý th c hi n sinh mà ch a chuy n thành hành đ ng hi n sinh, ho c m i ch là nh ng hành đ ng t v m t cách b đ ng mà ch a ch đ ng m ra con đ ng đi cho mình.

